UZIMANJE DRŽAVLJANSTVA KJAFIRSKE DRŽAVE

Prije govora o šerijatskom statusu uzimanja državljanstva kjafirske države neophodno je da se ukratko pojasni sam termin državljanstvo.

Jedna od kraćih definicija državljanstva glasi: državljanstvo je zakonska i politička veza između pojedinca i države koju određuje državni zakon a koja spaja pojedinca sa tom državom. Državljanstvo je dakle zasnovano na tri temelja: osobi, državi i zakonsko-političkoj vezi[1322].

Da bi neko dobio državljanstvo treba da zadovolji određene uvjete koji se razlikuju od države do države. Najbitniji uvjeti su[1323]:

- boravak u državi u vremenu od 5, 7, 9, više ili manje godina,
- da je osoba punoljetna i pametna,
- da krivično nije kažnjavana,
- da ima izvor zarade,
- da poznaje jezik te države, njenu historiju i političke zakone.

Neke države, poput Amerike, uvjetuju izricanje zakletve lojalnosti i odanosti.

Posljedica uzimanja državljanstva je dobijanje svih prava i obaveza koja uživaju građani te države. Od tih prava su sljedeća[1324]: dobijanje statusa građanina, pravo na stalni boravak, diplomatska zaštita, dobijanje političkih prava, poput prava na glasanje itd. A najvažnije obaveze prema državi su: pokoravanje zakonima države i traženje presude na njenim sudovima, učestvovanje u vojsci i obaveza odbrane države u ratnom stanju, predstavljanje države van njenih granica itd.

Šerijatski status uzimanja državljanstva kjafirske države

Pitanje uzimanja državljanstva kjafirske države jedno je od savremenih pitanja o kojem prijašnji učenjaci nisu govorili.

Odgovor na ovo pitanje ovisi o samom stanju muslimana. Pa tako, ako musliman prihvati državljanstvo kjafirske države i zadovoljan je zakonima te

---

[1322] Vidjeti: *Fikhul-ekallijat*, Abdukadir Halid, str. 60, *El-Ahkamu es-sijasijje lil ekallijat el-muslime*, Sulejman Topoljak, str. 175-187.

[1323] Vidjeti: *Risaletun fi hukmit-tedžennusi bidžinsijjeti devleti gajri islamijje*, Ibn Subejjil, str. 12.

[1324] Vidjeti: *Muzekkiratun*, Alijj Alijj Sulejman, str. 171-175.

države i daje prednost traženju presude pred njenim sudovima nad Šerijatom on je murted, otpadnik iz islama.

S druge strane, možemo podijeliti muslimane po ovom pitanju na tri skupine[1325]:

Prva: **muslimanske manjine** koje žive u kjafirskim zemljama iz generacije u generaciju. Oni dobijaju državljanstvo te kjafirske države samim rođenjem, nemaju izbora u tome, nego su čak i prinuđeni na to, i naravno, nisu ni griješni. Obaveza im je da se pridržavaju islamskih propisa koliko su u stanju. Njihovo uzimanje državljanstva od te države je vid nužnosti bez čega ne mogu normalno živjeti.

Druga: muslimani koji su **pobjegli od tlačenja i progonjenja nepravednih režima** muslimanskih država u kojima su rođeni bojeći se za svoj život, vjeru i čast, ili nad kojima je izvršen psiho-fizički pritisak, ili oni koji u osnovi nemaju državljanstvo, kao Palestinci, a ne mogu naći neku muslimansku zemlju koja bi ih primila a uzimanjem državljanstva od kjafirske države bili bi zaštićeni i sigurni.

Ovakvima je dozvoljeno uzimanje državljanstva kjafirske države jer su prisiljeni na to. Šerijat je dozvolio da musliman u stanju prisile izgovori riječi kufra pod šartom da mu srce bude čvrsto u vjeri, pa preče je da dozvoli uzimanje državljanstva kjafirske države ako je na to primoran. Takođe, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada se vraćao iz Taifa a mušrici Mekke mu nisu dali da uđe u nju, tražio je zaštitu i pomoć od Mut'im ibn 'Adijja koji je bio kjafir, i tek uz njegovu zaštitu je ušao u Mekku siguran i zaštićen. Tako isto Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je naredio skupini ashaba da učine hidžru u Abesiniju kako bi tamo našli zaštitu kod vladara kjafira koji nikome nije činio zulum. Ovi jasni dokazi ukazuju na dozvolu traženja zaštite od kjafira i kjafirskih država u prinudi.

A uzimanje državljanstva kjafirske države iz gore spomenutih razloga ulazi pod traženje zaštite od kjafira u prinudi. S tim da se ovo uslovljava sljedećim: da njihova prinuda bude stvarna a ne umišljena, da ne pomažu kjafire protiv muslimana, da mrze kjafire i njihovu vjeru, da im ne pokazuju vjernost i odanost kao i da se pridržavaju vjerskih propisa koliko su u stanju.

Treća: svi **ostali muslimani** koji nisu muslimanske manjine niti su prinuđeni na uzimanje državljanstva od kjafirske države nego u većini

---

1325 Vidjeti: *El-Hidžretu ila biladi gajril-muslimin*, 'Imad ibn 'Amir, str. 303-308.

slučajeva u tome vide svoj dunjalučki šićar, poput većih privilegija, boljeg posla i slično.

Savremeni islamski učenjaci imaju o ovom pitanju dva mišljenja:

Prvo mišljenje: dozvola uzimanja državljanstva od kjafirske države sa šartom pridržavanja propisa vjere.

Na ovome je manji dio učenjaka poput Jusufa Kardavija i Vehbeta ez-Zuhajlija[1326].

Argumenti kojima dokazuju ovu dozvolu su sljedeći[1327]:

1 - Uzimanjem državljanstva od kjafirske države čovjeku se garantuje častan život, sigurnost, uživanje svih vjerskih i drugih prava i sloboda koje u većini slučajeva ne može naći u muslimanskim državama.

2 - Pošto je muslimanu dozvoljen boravak u tim zemljama jer je siguran i može ispoljavati svoju vjeru samim uzimanjem državljanstva se ništa ne mijenja osim pripadnosti toj državi, tj. postaje njen građanin.

3 - Sa državljanstvom čovjek stiče ugled, zaštitu i prava koje ne nalazi u mnogim muslimanskim zemljama, čime koristi od uzimanja državljanstva prevagnjuju negativnosti.

Dovoljan je odgovor na gore spomenuto da vjerske slobode muslimana u tim zamljama nisu baš velike, kao ni lična sigurnost, takođe, uzimanje državljanstva nije čista formalnost a ispravno je da šerijatska zabrana, negativnosti i šerijatsko-sporne stvari uzimanja državljanstva prevagnjuju naveliko umišljene koristi od toga.

Drugo mišljenje: zabrana uzimanja državljanstva od kjafirske države

Na ovome je većina savremenih učenjaka, od njih su: Stalna komisije za fetve iz Saudijske Arabije, koja je u četiri navrata izdala fetvu o zabrani, takođe, učenjaci: Bin Baz, Albani, 'Usejmin, Abdullah Gudejan, Abdurrezak Afifi, Salih Fevzan, Mukbil el-Vadi'i, Muhammed Rešid Rida, Alijj Tantavi i mnogi drugi[1328].

Od mnoštva dokaza kojima dokazuju zabranu je sljedeće:

1 – Nužno poznata stvar u vjeri je jasna zabrana vjernosti i odanosti kjafirima, kao i prijateljovanje i ljubav prema njima i zadovoljstvo sa

---

1326 Vidjeti: *El-Hidžretu ila biladi gajril-muslimin*, 'Imad ibn 'Amir, str. 278.

1327 Vidjeti: *Fikhul-ekallijat*, str. 607-608.

1328 Vidjeti: *El-Hidžretu ila biladi gajril-muslimin*, 'Imad ibn 'Amir, str. 278-279.

munkerima koji su kod njih. A uzimanja državljanstva (koje je političko-zakonska veza) od kjafirske države uz stalni boravak u njoj je najjasniji vid ispoljavanja te vjernosti, odanosti, ljubavi i prijateljstva prema kjafirima koju je Uzvišeni Allah na nekoliko mjesta u Kur'anu zabranio:

﴿ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَن تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً ۗ وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ ۗ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾ ﴾

"Neka vjernici ne uzimaju za prijatelje nevjernike kad ima vjernika; a onoga ko to čini - Allah neće štititi. To učinite jedino da biste se od njih sačuvali. Allah vas podsjeća na Sebe i Allahu se vraća sve!"[1329]

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ ۘ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾ ﴾

"O vjernici, ne uzimajte za zaštitnike Jevreje i kršćanie! Oni su sami sebi zaštitnici! A njihov je onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati; Allah uistinu neće ukazati na pravi put ljudima koji sami sebi nepravdu čine."[1330]

﴿ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ أَيَبْتَغُونَ عِندَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٣٩﴾ ﴾

"Koji prijateljuju sa nevjernicima, a ne s vjernicima! Zar kod njih traže snagu, a sva snaga pripada samo Allahu?"[1331]

2 - Uzimanjem državljanstva od kjafirske države musliman se obavezuje na apsolutnu pokornost državnim zakonima te države u svim sferama života, a nije nepoznata činjenica da su ti zakoni oprečni šerijatskim. Rezultat sticanja novog državljanstva je obavezivanje muslimana da će tražiti presudu na tagutskom sudu te države i da će biti pokoran zakonima te države. A zabrana pokornosti neislamskim zakonima i traženja presude kod istih je nužno poznata stvar u islamu za koju nema potrebe da se navode dokazi. Kaže Rešid Rida: "Suština govora o ovome je da musliman koji prihvata uzimanje državljanstva mijenja propise Kur'ana za propise koje sadrži državljanstvo, te je on poput onog koji mijenja iman za kufr ... Iz ovoga se saznaje da je prihvatanje muslimana državljanstva koje je

---

[1329] Prijevod značenja Ali 'Imran, 28.
[1330] Prijevod značenja El-Maide, 51.
[1331] Prijevod značenja En-Nisa', 139.

zasnovano na zakonima koji su oprečni islamskim izlazak iz vjere islama"[1332]. Slično kaže Jusuf el-Dudževi u svom odgovoru na pitanje uzimanja francuskog državljanstva te naziva to davanjem prisege kjafirima i ostavljanjem obilježja islama[1333].

3 – Negativne posljedice na porodicu koja takođe automatski dobija državljanstvo uz roditelja. Ovo se ogleda u prihvatanju običaja i načina života, navikavanju na neislamsku sredinu i nemoralan život, učenju u njihovim školama, druženju sa njihovom djecom i mnogi drugi vidovi potpadanja pod uticaje sredine u kojoj se živi.

4 – Od obaveze prihvatanja državljanstva je i učestvovanje u vojnoj obavezi i pripadanja vojsci te države, takođe je obavezan da stane u odbranu te kjafirske države u slučaju rata između nje i druge države pa makar bila muslimanska. Od općepoznatih propisa u islamu je zabrana pomaganja kjafira i zulumćara u njihovom neprijateljstvu i griješenju, kao i zabrana proljevanja krvi muslimana, a pogotovo kad se radi o pomaganju kjafira u borbi protiv muslimana. Kaže Uzvišeni:

﴿ وَلَا تَرْكَنُوٓاْ إِلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ فَتَمَسَّكُمُ ٱلنَّارُ ﴾

"I ne budite uz zulumćare pa da vas vatra prži".[1334] a došlo je u hadisu muttefekun alejhi: "*Ko ponese oružje na nas nije od nas*"[1335].

5 – Zabrana boravljenja u kjafirskoj državi. Ovo je dokaz onih koji smatraju da je samo boravljenje u kjafirskoj državi bez šerijatski opravdanog razloga haram zašto imaju dokaze iz Kur'ana i sunneta i na čemu je džumhur učenjaka. Pa kažu, ako je samo boravljenje među kjafirima zabranjeno i ako je obavezno učiniti hidžru, pa kako onda da se još potvrđuje taj boravak koji je haram traženjem stalnog boravka putem uzimanja državljanstva? Takođe, može se reći da ako su se islamski učenjaci razišli oko dozovole samog boravka među kjafirima, gdje je većina na zabrani, pa kako da se traži pravo na stalni boravak putem sticanja državljanstava?

Prema tome, radžih (odabrano) mišljenje po ovom pitanju je da je osnova u uzimanju državljanstva od kjafirske države zabrana iz čega se izuzimaju muslimanske manjine i stanja prinude. Na ovo upućuju jasni i

---

[1332] Vidjeti: *Fetava Muhammed Rešid Rida* (5/1748).
[1333] Vidjeti: *Risaletun fi hukmit-tedžennusi bidžinsijjeti devleti gajri islamijje*, str. 90.
[1334] Prijevod značenja Hud, 113.
[1335] Buharija (6366) i Muslim (143).

nedvosmisleni dokazi gore spomenuti. Sa druge strane, koristi koje se ostvaruju uzimanjem državljanstva se ne mogu ni u kojem smislu porediti sa negativnim posljedicama po vjeru i dunjaluk same osobe i njegove porodice. A Allah zna najbolje.

